

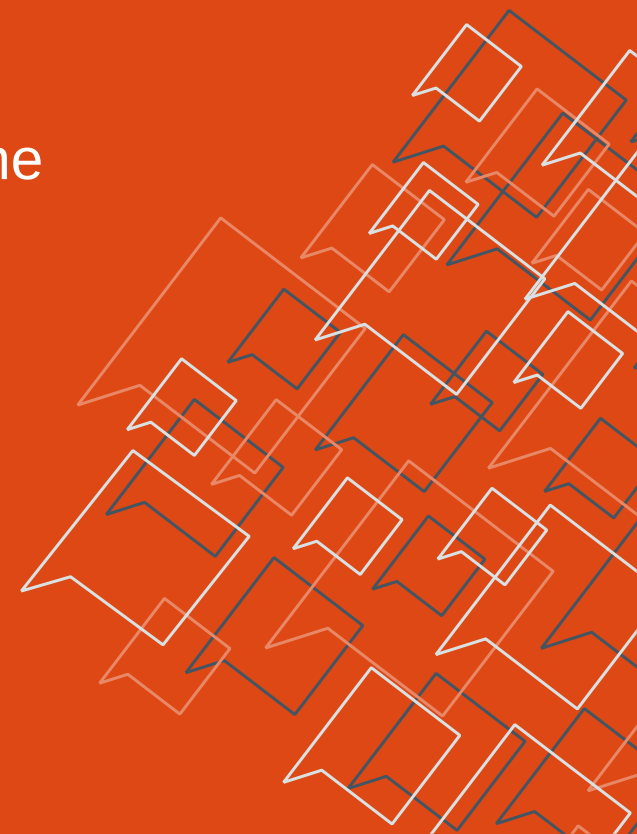
Hovedavtalen

Statlig og kommunal sektor

Introduksjon til de viktigste bestemmelsene

Trinn2

Grunnopplæring for nye tillitsvalgte

Hovedtemaer

1. Hvem er partene?
2. Rettigheter og plikter for tillitsvalgte
3. Tilrettelegging for tillitsvalgtarbeid
4. Drøftinger og forhandlinger

Arbeidsmiljøloven

Forvaltningsloven

Tjenestemannsloven

Ferieloven

Arbeidstvist-
loven

Tjenestetvist-
loven

STAT

Hovedavtale Staten

Hovedtariffavtale Staten

Sentrale særavtaler

Lokale særavtaler
(bl.a. tilpasningsavtale)

Individuell
arbeidsavtale

KOMMUNE

Hovedavtale KS

Hovedtariffavtale KS

Sentrale særavtaler
(generelle og forbundsvisse)

Lokale særavtaler

Individuell
arbeidsavtale

Tema 1

Hvem er partene?

Arbeidsgiver og arbeidstaker

	Stat	KS
Arbeidsgiver	HA Del 1 kapittel 2, § 13	HA Del B §§ 2-1
Arbeidstaker	Hovedsammenslutning s-modell HA Del 1 kapittel 2, § 14	HA Del B §§ 2-2, 2-3, 2-4, 2-5, 2-6

Tema 2

Rettigheter og plikter for tillitsvalgte

Den tillitsvalgte

- Valg av tillitsvalgt
- Tjenestefri - Permisjon med lønn
- Hjelpemidler/tilrettelegging
- Frikjøp

- Hva er det første vi gjør etter at det er valgt en ny tillitsvalgt?

KS:

Du er ny tillitsvalgt i Blåstarvika
kommune....

Stat:

Du er ny tillitsvalgt i Norsk
Ernæringsråd, kontoret for
supper

Valg av tillitsvalgte

Informasjon etter valget

- Hvem?
- Hvordan?

Tillitsvalgtes plikter

- Stille opp på møter som arbeidsgiver innkaller til
- Bidra til godt samarbeid med ledelsen

- Hvordan skal arbeidsgiver legge til rette for at du som tillitsvalgt kan utøve ditt verv?

Tillitsvalgtes rettigheter

- Tjenestefri – med eller uten lønn
- Tilrettelegging for tillitsvalgte – tid til tillitsvalgtarbeid
- Til minst mulig hinder for virksomhetens drift
- Permisjoner for tillitsvalgte
 - for å delta på kurs
 - andre permisjoner

CASE

Tina har vært på et tredagers kurs i forhandlingsteknikk for tillitsvalgte i Parat. Vel tilbake på jobb blir han/hun møtt av sjefen sin som overrekker et pent knippe saker Tina må begynne å jobbe med – straks.

Sjefen sier: "Nå som du har hatt fri i mange dager må jeg kunne forvente at du yter en ekstra innsats de neste dagene, slik at du kommer ajour med oppgavene dine. Du får om nødvendig jobbe kveldstid også."

Kan arbeidsgiver kreve at du "arbeider inn" den tiden du har brukt på tillitsvalgtkurs?

CASE

Tid til tillitsvalgtarbeid - KS

Du er hovedtillitsvalgt for Parat i kommunen. Din nye avdelingsleder påpeker at du er en del borte fra arbeidsplassen din. Du svarer at du er på møter som rådmannen innkaller til, og at du fra tid til annen må snakke med dine medlemmer angående saker hvor de trenger bistand fra sin tillitsvalgt, og at du alltid gir beskjed om dette på forhånd. Avdelingslederen mener det får holde at du prioriterer møter med rådmannen (slik det står i Hovedavtalen), du må da kunne kommunisere med medlemmene på epost?

Hva gjør du her? Stemmer det at du skal prioritere slik han sier?

CASE

Tilrettelegging for tillitsvalgte – KS

Parat har nå 35 medlemmer i kommunen. Parat har to andre tillitsvalgte (plasstillitsvalgte) i tillegg til deg som hovedtillitsvalgt. Dere har selvsagt behov for å ha møter fra tid til annen. Men det er vanskelig å få til møter på kveldene, fordi en av dem pendler 70 km hver vei, og den andre har aleneansvar for to små barn.

Hva kan du kreve at kommunen gjør for å tilrettelegge?
Kjøregodtgjøring, hotellrom for pendleren, barnepass, annet?

CASE

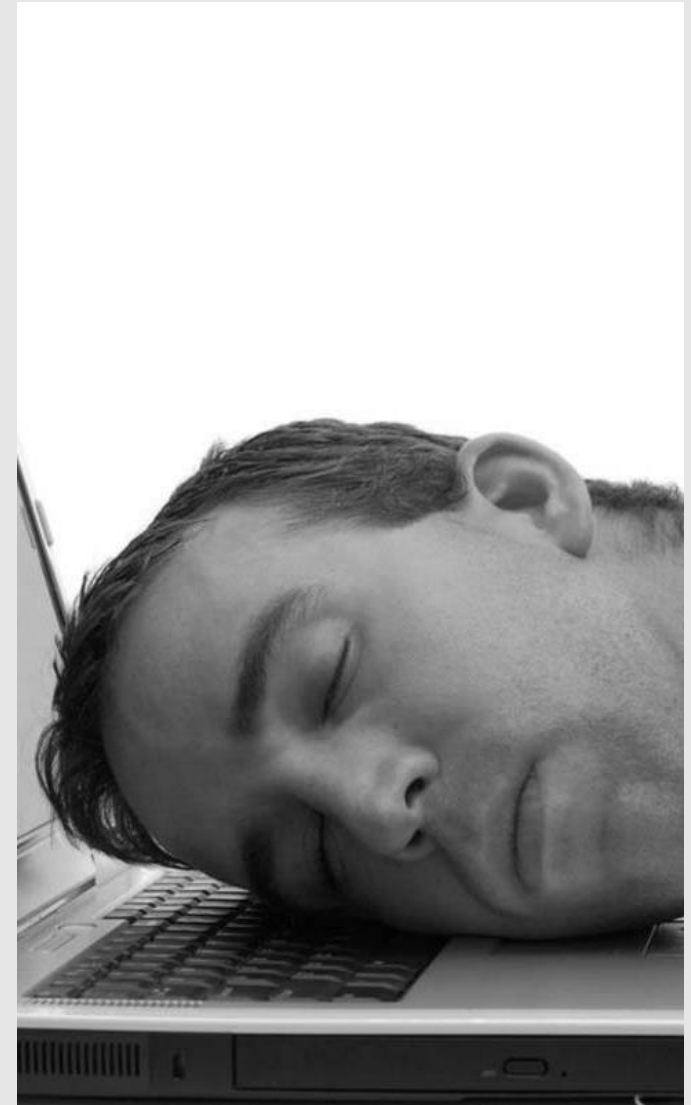
Stat

Dere skal snart i gang med lokale lønnsforhandlinger. (HTA 2.5.1)

Et av medlemmene (plasstillitsvalgt) i Parats forhandlingsutvalg jobber skift, også nattevakter.

Hva bør du kreve av tilrettelegging for denne plasstillitsvalgte?

Når er det naturlig å ta opp dette?

CASE

Stat

Arbeidsgiver krever at Parat bytter ut et av medlemmene i sitt forhandlingsutvalg, og begrunner det med at hun representerer arbeidsgiver. Vedkommende er sekretær på personalavdelingen.

Hva gjør du?

Har arbeidsgiver hjemmel til dette?

Oppsummering tema 2

Rettigheter og plikter for tillitsvalgte

- Arbeidsgiver skal ha skriftlig beskjed om hvem som er ny tillitsvalgt
- Du skal ha nok tid til tillitsvalgtarbeid
- Du skal ha fri for å få tillitsvalgtopplæring
- Du skal stille opp i møter arbeidsgiver innkaller til

Tema 3

Tilrettelegging for tillitsvalgtarbeid

- Hvilke hjelpemidler skal arbeidsgiver stille til rådighet for deg som tillitsvalgt?

Arbeidsforhold – tilrettelegging og hjelpemidler

1. Hva betyr frikjøp?
2. Hvem betaler for frikjøpet?

Frikjøp

- STAT: Frikjøp drøftes lokalt mellom partene
 - HA Del 2 kapittel 8, § 38
- KOMMUNE: I KS fastsettes det etter detaljerte regler
 - HA Del B § 3-3

CASE

Du er ny tillitsvalgt i Blåstarvika kommune.
Kommunen har 400 ansatte. Antall
organiserte:

Parat 35

Delta 70

Bibliotekarforbundet 2

Fagforbundet 120

Fellesorganisasjonen 10

Sykepleierforbundet 30

Utdanningsforbundet 75

Juristforbundet 2

**Du har hørt at mange viktige beslutninger
blir tatt i partssammensatte utvalg. Har du
krav på plass i utvalget? Hvis ikke, hva er
lurt å gjøre for likevel å få størst mulig
innflytelse?**

**Har du krav på frikjøpt tid som tillitsvalgt?
Har noen av de andre organisasjonene krav
på frikjøpt tid for deres tillitsvalgte?**

CASE

Frikjøp stat

I Statens ernæringsråd er det nå 300 ansatte. Parat organiserer 35% av de ansatte. I dag har ikke Parats HTV frikjøp, og ser at det blir stadig mer krevende å finne tid til tillitsvalgtarbeidet. Parat har medlemmer i flere avdelinger, som er spredd rundt i Oslo. Statens ernæringsråd skal snart omorganiseres.

Forbered et drøftingsmøte med arbeidsgiver ift frikjøpt tid for hovedtillitsvalgt i Parat.

Hvor stort frikjøp bør man kreve? Hvilke argumenter vil dere bruke?

Oppsummering tema 3

Tilrettelegging for tillitsvalgtarbeid

- Tilgang til PC og epost
- Tilgang til telefon
- Tilgang til møterom
- Frikjøpte tillitsvalgte

Tema 4

Drøftinger og forhandlinger

- Hva er forskjellen på informasjon, drøfting og forhandling?

Medbestemmelse

- Hvordan bruker vi hovedavtalen for å sikre medbestemmelse?

Medbestemmelse i staten

HA Del 1 kap. 3

- § 17 Informasjon
- § 18 Drøftinger
- § 19 Forhandlinger

CASE

Fravike tariffavtalen – KS

Rådmannen har sendt deg en epost hvor han orienterer deg om at kommunen og de to største fagforeningene i kommunen (Fagforbundet og Utdanningsforbundet) mener at tariffavtalen passer dårlig for Blåstarvika kommune, og derfor har vedtatt at de skal teste ut en annen tariffavtale som de har utarbeidet, en som er skreddersydd for kommunen. Denne skal testes ut i to år.

Du blir overrasket, og litt skeptisk. Hva gjør du? Er dette lovlig? To år går jo fort, er det noe poeng for Parat som en av de minste organisasjonene å problematisere dette?

CASE

Stat

Virksomheten skal flytte inn i nye lokaler. Flere medlemmer kontakter deg, da de har hørt rykter om at de må sitte i åpent kontorlandskap i de nye lokalene, ikke på cellekontorer slik som i dag.

Hva gjør du?

Hvilken informasjon har du krav på?

Hva må arbeidsgiver drøfte med de tillitsvalgte?

Hva må forhandles?

CASE

Stat

Hvilke statlige virksomheter må ha en tilpasningsavtale?

Hva skal en tilpasningsavtale minimum inneholde?

Hva skjer hvis partene lokalt ikke klarer å bli enige om en tilpasningsavtale?

Medbestemmelse i kommuner

HA Del A Forhandlingsordningen

- § 4–5 Lokale særavtaler, forhandles mellom de lokale parter
- § 4-6 Lokale forsøksordninger, forhandles mellom de lokale parter
- § 4-7 Forhandlinger etter HTA kap. 3, 4 og 5 (lokale lønnsforhandlinger)
- **Del B Formål, samarbeid og medbestemmelse**

CASE

En kollega kommer en dag løpende til Tina med et oppslag hun har sett i Dagbladet. "Så mye bør du tjene", sier artikkelen. Kollegaen har regnet ut at ut fra utdanning, erfaring og bransje bør hun tjene minst 30.000 mer enn hun gjør nå. Hun krever derfor at Tina straks krever lønnsforhandlinger for henne med arbeidsgiver.

Kan den tillitsvalgte ta opp lønsspørsmål med arbeidsgiver når som helst? Og kan det også gjøres for individuelle ansatte?

Medbestemmelse i kommuner

HA Del B Formål, samarbeid og medbestemmelse

- § 1-4-1 Omorganisering (informasjon og drøfting)
- § 1-4-2 Konkurransenutsetting (rett til å komme med uttalelse)
- § 1-5 Oppfølging og opplæring (årlig evalueringsmøte om HA, drøfting)

Kommunenes plikter

§ 3-1 Arbeidsgivers plikter i forhold til de tillitsvalgte

- Regelmessige informasjonsmøter (§ 3-1 b)
- Ved endringer og omstillinger (§ 3-1 c)
- Ved nyansetteleser og utlysninger (§ 3-1 d og g)
- IA (3-1 h)
- Rett til å uttale seg om tilsetting, overflytting, opprykk og forfremmelser (3-2 g)

Oppsummering tema 4

Drøftinger og forhandlinger

- Hovedavtalen er ditt fremste verktøy
- Arbeidsgivers tilretteleggingsplikt strekker seg langt
- Som tillitsvalgt har du både rettigheter og plikter
- "Kjøttvekta teller" – å verve nye medlemmer er viktig